

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος

Το κατέβασμα της σβάστικας

Απόσπασμα από το δίτομο βιβλίο «Εθνική Αντίσταση»

ΜΑΝΩΛΗΣ
ΓΛΕΖΟΣ

Στην κατοχή

Την πρώτη μέρα της κατοχής, 27 Απριλίου 1941, το βράδυ, κατέστρεψα τους οδοδείκτες που είχαν στήσει οι Γερμανοί προς διευκόλυνση της κίνησης των στρατευμάτων τους, στις διασταυρώσεις των οδών Κωνσταντινουπόλεως-Ιεράς Οδού και Αχιλλέως-Κωνσταντινουπόλεως.

Απόπειρες εμπρησμού αυτοκινήτων των κατακτητών τις επόμενες ημέρες απέτυχαν εξαιτίας της τεχνολογικής απειρίας μου. Έρευνα για ανατίναξη αεροπλάνων απέδειξε το ανέφικτο. Έρευνα επίσης μαζί με τον Σάντα στο Σταθμό Τηλεπικοινωνιών που εγκατέστησαν οι κατακτητές στο Κεντρικό Ταχυδρομείο, απέναντι στο τότε Δημοτικό Θέατρο (όπου η σημερινή Πλατεία Εθνικής Αντίστασης), απέδειξε το αδύνατο της εκτέλεσης.

Στο διάστημα αυτό, οι συναντήσεις ανάμεσά μας (στα μέλη της Πατριτικής-Αντιφασιστικής Ομάδας), ήταν πυκνές. Συζητούσαμε πάντοτε τρόπους άμεσης αντίδρασης.

Πολλές ιδέες αντιστασιακής μορφής περνούσαν από το μυαλό μας. Γύρω μας οι πολεμιστές της Αλβανίας κλεισμένοι στον εαυτό τους. Είχαν, λοιπόν, χαθεί όλα; Όχι, παρόλο που η «ηγεσία», πρόδωσε κι έφυγε και τα ραδιόφωνα στα χέρια του κατακτητή ούρλιαζαν κι οι εφημερίδες λιβάνιζαν κι οι μανάδες έκλαιγαν και καρτερούσαν τους αγύριστους. Έτσι, μια μέρα καθισμένοι στα σκαλοπάτια του Ζαπ-

Πέταξα αμέσως τ' ακουστικά από τ' αυτιά μου, πετάχτηκα απάνω κι έτρεξα ν' ανέβω στην ταράτσα του σπιτιού. Κοίταξα προς την Ακρόπολη κι έμεινα. Η σβάστικα, το ναζιστικό σύμβολο, ένας πελώριος συμπακνωμένος βραχνάς στιγμάτιζε το λευκό κάλλος του πανάρχαιου μνημείου του πολιτισμού και πλάκωνε τον ουρανό της Αθήνας. Χθες λεύτεροι, σήμερα, σκλάβοι. Ο πελώριος βραχνάς πλάκωνε τις ψυχές μας και σκλάβωνε την πατρίδα.

(Το κείμενο πρωτοδημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Νέμεσις» τον Απρίλιο του 2000, σελ. 103-109).

πείου, με το Λάκη, συλλάβαμε την ιδέα του κατεβάσματος της σβάστικας, της πολεμικής σημαίας του Γ' Ράιχ, από την Ακρόπολη.

Αφού μελετήσαμε όλες τις διόδους, επιλέξαμε την είσοδο από το πέρασμα της Σπηλιάς της Αγραύλου και το βράδυ της 9ης Μαΐου 1941, επιχειρήσαμε ν' ανεβούμε κι ανεβήκαμε. Μόλις όμως φτάσαμε στην έξοδο, στα ερείπια του Ναού των Αρρηφόρων, είδαμε τις σκηνές των στρατοπεδευμένων Γερμανών και τα αντιαεροπορικά τους πολυβόλα, τα οποία δεν φαίνονταν από κάτω.

Ο χώρος ήταν τόσο πολύ ζωσμένος από τους στρατοπεδευμένους Γερμανούς, που ήταν αδύνατη οποιαδήποτε διείσδυση για να φτάσουμε ως τον ιστό της σημαίας.

Γυρίσαμε πίσω απογοητευμένοι, αλλά και πιο πειστωμένοι. Τελικά, αποφασίσαμε και πήγαμε στις 31 Μαΐου

1941, μέρα που, όπως ανήγγειλαν οι Γερμανοί, ολοκληρώθηκε η κατάληψη της Κρήτης, για να δείξουμε πως ο αγώνας του ελληνικού λαού συνεχίζεται και δεν σταμάτησε.

Αλλά καλύτερα να παραθέσω το κείμενο που είχα γράψει και είχα δώσει και δημοσίευσε ο «Ριζοσπάστης» στις 25 Μαρτίου 1945.

Σ' αυτό το κείμενο, που το παραθέτω ολόκληρο, χωρίς προσθαφαιρέσεις, δεν υπάρχει η λεπτομέρεια της ανόδου μας στον Ιερό Βράχο, στις 9 Μαΐου 1941, γιατί τότε ενδιέφερε το γεγονός του κατεβάσματος της σβάστικας στις 30-31 Μαΐου 1941. Είναι όμως δημοσιευμένο στην Ιστορία της Αντίστασης, εκδ. «Αυλός», Αθήνα 1977, τόμ. 1ος, σελ. 220-226.

Το κατέβασμα της σβάστικας

«Χίλιες ιδέες περνούσαν από τα κε-▶

▶ φάλια μας. Νάχαμε πιστόλια! Να κρυβόμασταν σε καμιά γωνιά, να πυροβολούσαμε Γερμανούς! Γύρω μας οι σακάτηδες της Αλβανίας έσερναν τα καρτσάκια τους. Χαμένα λοιπόν, όλα. Η «ηγεσία» πρόδωσε κι έφυγε. Τα ραδιόφωνα ούρλιαζαν. Οι Εφημερίδες λιβάνιζαν και οι μανάδες έκλαιγαν και καρτερούσαν τους «αγύριστους». Έτσι στις 30 του Μάη του 1941, γυρίζαμε άσκοπα στους στυγνούς δρόμους της Αθήνας.

- Λάκη, το βλέπεις κείνο εκεί;

Το φασιστικό σύμβολο, πελώριος συμπακνωμένος βραχνάς, πλάκωνε τον ουρανό της Αθήνας. Δεν χρειαζόντανε περισσότερα λόγια. Ο ένας κατάλαβε τον άλλον. Σε μας έλαχεν ο κλήρος -απλοί, ανώνυμοι ερμηνευτές της φλόγας ενός ολόκληρου λαού, της θέλησής του, θα προβαίναμε στην υποστολή της γερμανικής σημαίας.

Δώσαμε τα χέρια και χωρίσαμε. Το βράδυ, ραντεβού στις 8 στην πλατεία Κουμουνδούρου (Ελευθερίας). Όταν ανταμώσαμε, τα χέρια μας σφίχτηκαν νευριασμένα. Δεν ήταν από φόβο. Ήταν από συγκίνηση για το μεγάλο σκοπό, για την επιτυχία!

Είχε σκοτεινιάσει. Το φεγγάρι είχε βγει. Ήταν μια όμορφη Απτική βραδιά. Αμίλητοι προχωρήσαμε μέσα απ' την Πλάκα. Απ' το πρωί είχαμε κανονίσει τις τεχνικές λεπτομέρειες κι είχαμε μαζί μας ένα κλεφτοφάναρο. Κάναμε μια βόλτα γύρω απ' την Ακρόπολη. Η γερμανική φρουρά φαινότανε. Τάχα στον κοντό να υπήρχε σκοπός; Ήταν, δεν ήταν, εμείς θ' ανεβαίναμε. Σε μια στιγμή που δεν φαινόταν κανένας γύρω πηδήξαμε το συρματόπλεγμα πούνοι γύρω στο δασάκι των πεύκων της βόρειας πλευράς και σιγά-σιγά, ο ένας πίσω από τον άλλον, προχωρούσαμε σκαρφαλώνοντας σ' απόκρημνα βράχια.

Φτάσαμε σε μια πορτίτσα ξύλινη, που 'φραζε το άνοιγμα που υπάρχει εκεί που αρχίζουν τα τείχη. Στην είσοδο που κατά τους αρχαιότερους Αθηναίους μπαινόβγαине το ιερό φίδι του Παρθενώνα.

Ευτυχώς, το λουκέτο δεν ήταν κλειστό. Σπρώξαμε και μπήκαμε. Είχαμε φτάσει. Με κομμένες τις αναπνοές ρίξαμε ένα βλέμμα γύρω μας: δεξιά τα Προπύλαια, απέναντι ο Παρθενώνας, αριστερά το Ερεχθείο, ψηλά, μεγαλόπρεπα, φωτίζονταν υποβλητικά

Το φασιστικό σύμβολο, πελώριος συμπακνωμένος βραχνάς, πλάκωνε τον ουρανό της Αθήνας. Δεν χρειαζόντανε περισσότερα λόγια. Ο ένας κατάλαβε τον άλλον. Σε μας έλαχεν ο κλήρος -απλοί, ανώνυμοι ερμηνευτές της φλόγας ενός ολόκληρου λαού, της θέλησής του, θα προβαίναμε στην υποστολή της γερμανικής σημαίας.

απ' το φεγγάρι. Τα σπασμένα μάρμαρα σκόρπια παντού, κάτω απ' το ιδιόχρωμο εκείνο φως, παρουσίαζαν περίεργα σχήματα.

Προς το παρόν κανένας Γερμανός δεν φαινότανε. Σκυφτοί καθώς είμαστε, κρυβόμενοι πίσω απ' τα μάρμαρα, προχωρούσαμε. Κάπου-κάπου πετούσαμε μακριά κανένα πετραδάκι, ώστε να δημιουργείται θόρυβος έξω από κει που ευρισκόμεθα εμείς, ώστε αν υπήρχε κανένας σκοπός, να προσέξει προς τα εκεί και ν' αποφύγουμε εμείς τον κίνδυνο.

Ως την ώρα δεν είδαμε ούτε ίχνος σκοπού. Εδώ, όμως, ήταν τα σκούρα: Μήπως σ' εκείνο το κυκλικό τειχάκι υπήρχε κανένας; Για πολλήν ώρα, πίσω απ' τη σκιά του βορείου τείχους, σταματήσαμε. Έπειτα, όμως, θαρραλέα προχωρήσαμε προς τη βάση του κοντού. Δεν υπήρχε κανένας. Από πάνω μας κυμάτιζε το φασιστικό σύμβολο.

Λύσαμε το συρματόσχοινο κι αρχίσαμε να τραβάμε για να την κατεβάσουμε. Μα τα σύρματα δεν άκουγαν. Είχαν μπλεχτεί. Η σημαία δεν κατέβαινε. Τι έπρεπε να γίνει;

Να κατέβει η σημαία! Απαντούσε η φωνή της συνειδήσεως, η φωνή του σκλαβωμένου λαού!

Το μυαλό δούλευε γρήγορα. Άρπαζα το σιδερένιο κοντό κι άρχισα ν' ανεβαίνω, έπιασα τη σημαία και άρχισα να την τραβάω. Τίποτα όμως... Δεν έπεφτε! Κουράστηκα και κατέβηκα. Δεύτερη απόπειρα έφερε τα ίδια αποτελέσματα.

- Τώρα Λάκη, η σειρά σου! είπα στο σύντροφό μου.

Όμως ούτε κείνος μπόρεσε. Για τρίτη φορά, τότε, αναρριχόμυαι με λύσσα, με δόντια και με χέρια κρεμάστηκα από τη σημαία. Ούτε, τώρα, όμως τίποτα. Η σημαία, όμως, έπρεπε να κατεβεί.

Και κατέβηκε! Και να πώς: Το σιδερένιο κοντάρι υποβασταζότανε από τρία συρματόσχοινα. Τα λύσαμε από κει που ήταν δεμένα και δίνοντας παλμικές κινήσεις στο κοντάρι τα ξεμπλέξαμε και η σημαία έπεσε επάνω μας και μας κουκούλωσε. Ξεκουκουλωθήκαμε και βάζοντάς την κάτω, αγκαλιαστήκαμε και χορεύαμε πατώντας τα φασιστικά σύμβολα!

Εκείνη την ώρα το φεγγάρι κανότανε πίσω απ' το Αιγάλεω. Κόψαμε από ένα κομμάτι ο καθένας, εκεί κοντά στον αγκυλωτό σταυρό. Τα κομμάτια αυτά τα πήραμε μαζί μας, αλλά στον καιρό της τρομοκρατίας, οι μανάδες μας τα 'καψαν!

Την υπόλοιπη τη μαζέψαμε γρήγορα-γρήγορα και τη ρίξαμε στο ξεροπήγαδο που βρίσκεται ανάμεσα στα τείχη και στο Βράχο. Ίσως, τώρα, ύστερα από τόσα χρόνια να χει πια λιώσει!

Γυρίζοντας, αργά, στα σπίτια μας, μας έπιασε ο σκοπός έξω απ' το Κρατικό Ταμείο (Ερμού).

Η ώρα ήταν 12.10' και η κυκλοφορία είχε σταματήσει. Του δικαιολογηθήκαμε ότι είμαστε σε γλέντι και μας άφησε.

Και πραγματικά σε γλέντι είμαστε, διότι κείνο που ποθούσαμε είχε γίνει. Η απαρχή του σκληρού αγώνα έγινε. Το μάθημα στους Γερμανούς είχε δοθεί».